

Nr 146.

Av herr **Svedman m. fl.**, om upphävande under viss förutsättning och för visst område av förbudet mot utövande av yrkesmässig trafik, vad beträffar utnyttjande av motorfordon i jordbrukets tjänst.

Den partiella mobilisering av vårt lands försvarskrafter, som under den gångna hösten måst företagas, har berövat näringslivet en icke obetydlig del av dess arbetskraft. I vissa landsändar, t. ex. Gotland, där inkallelserna omfatta större delen av de värnpliktiga, har denna åderlåtning på arbetskraft föranlett stora svårigheter. I synnerhet gäller detta jordbruket. Det finnes gårdar, där ägaren och samtliga fast anställda arbetare blivit inkallade till militärtjänst. Den del av jordbruksdriften, som icke kunnat efter sättas, har fått ombesörjas av kvinnor, barn och gubbar. Åtskilliga exempel på ett sådant sakernas förhållande kunna framläggas.

När det gäller dylika extrema fall, är det onödigt att närmare utveckla de hemmavarandes svårigheter att klara ens de allra nödvändigaste jordbruksarbetena. Den saken ligger i klar dag.

Dylika svårigheter kunna emellertid föreligga även vid gårdar, som blott fått ett färretal av sina arbetare mobiliserade, nämligen då det är de specialutbildade arbetarna vid en gård, rättare, ladugårdsförman, chaufför m. fl., som blivit inkallade.

Livsmedelskommissionen, som ägnat dessa förhållanden uppmärksamhet, har ansett det nödvändigt att jordbrukarna i denna bekymmersamma situation lämna varandra bistånd med arbete. Kommissionen har i anledning därav igångsatt en stor aktion för bildande av s. k. arbetsblock vid jordbruket. Avsikten med denna blockbildning är att grannarna skola hjälpa varandra med körningar, jordbearbetning, sådd och skörd.

Det samarbete, som bildandet av arbetsblock avser att åvägabringa, har på många håll kommit till stånd redan innan tanken därpå blivit väckt inom livsmedelskommissionen. De faktiska förhållandena ha gjort ett dylikt samarbete till en nödvändighet. Jordbrukare, som fått sin arbetarstam reducerad genom mobiliseringen, ha måst lita till grannarnas hjälp med plöjning samt med körning av exempelvis betor, spannmål och mjölk.

Den hjälpsamhet, som livsmedelskommissionen uppmanar till och som åtskilliga jordbrukare med berömvärd samhällsanda redan visat sina grannar, löper emellertid risken att betecknas som lagbrott och bli bestraffad enligt lag. Nämligen enligt § 44 mom. 1 st. 1 i 1930 års motorfordonsförordning, som stadgar förbud och bötesstraff för utövande utan tillstånd av yrkesmässig trafik.

En lantbrukare på Gotland, som, för att hjälpa en granne, med sin lastbil kört två lass av dennes sockerbetor till järnvägsstationen i Tingstäde och även i övrigt vid några tillfällen kört för grannarna, blev härför, under åberopande av nämnda lagrum, åtalad vid Gotlands norra häradsrätt. Häradsrätten ogillade käromålet under motivering att de utförda körningarna »icke skett under sådana omständigheter eller i sådan omfattning att dessa kunna anses hänförliga till yrkesmässig trafik».

I detta fall blev hjälpsamheten alltså ej bestraffad som lagbrott. Om målet handlagts vid en häradsrätt, som tagit ringare hänsyn till de omständigheter, varunder körningarna skedde, eller om lantbrukaren — vartill han får anses ha haft moralisk rätt — tagit skälig ersättning för sina tjänster, är det ej sagt att han blivit frikänd. Det är klart att om en jordbrukare i anledning av sin hjälpsamhet mot grannarna löper risken att bli underkastad polisförhör och åtal inför domstol, detta måste verka dämpande på hans lust att hjälpa även om han tror sig kunna framlägga sådana skäl inför domstolen att han frias från åtalet. F. ö. torde det icke kunna begäras att jordbrukarna ens under nuvarande förhållanden skola verkställa körningar för varandra utan ersättning. Det är av största vikt att lagstiftningen på detta område justeras med hänsyn till tidsläget och jordbrukets svårigheter.

Under hänvisning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i gällande trafikbestämmelser, att förbudet mot utövande av yrkesmässig trafik må kunna för län eller viss del därav genom länsstyrelsens beslut sättas ur kraft, vad beträffar utnyttjande av motorfordon i jordbrukets tjänst, under förutsättning att mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap blivit anbefalld för länet eller orten i fråga.

Stockholm den 22 januari 1940.

<i>Gust. Svedman.</i>	<i>Gunnar Persson.</i>	<i>Gösta Liedberg.</i>
<i>P. S. Hedlund.</i>	<i>Stig Janson</i> i Frändesta.	<i>J. Eriksson,</i> Frägsta.
<i>Nils V. Sandström.</i>	<i>Nils Persson,</i> Grytterud.	<i>Th. Gardell.</i>
<i>Ewald Lindmark.</i>	<i>Martin Skoglund.</i>	<i>Erik Hagberg.</i>